

Crítica

DIVERSOS AUTORS. *La Percepció dels estudiants i graduats sobre la Universitat Pública: VII Jornada dels Consells Socials de les Universitats Públiques Catalanes: 15 de novembre de 2001*. Girona: Universitat de Girona, 2003. 65 p.

GURRI, Francesc. *Pobles i viles de Catalunya*. Barcelona: Pòrtic, 2003. 69 p.

MUÑOZ i SOLER, M. Dolores [et al.]. *Habilitats i coneixements aplicats a la direcció d'empreses: les dones directives: estudi de gènere i direcció a les empreses gironines*. Girona: Institut Català de la Dona, 2003. 128 p.

NEL·LO, Oriol [ed.]. *Aquí no! Els conflictes territorials a Catalunya*. Barcelona: Empúries, 2003. 461 p.

NOGUER i VIADER, Josep. *Manual de la cria d'abelles*. Girona: [sn], 2003. 96 p.

PALOMERA, Isabel; TUDELA, Sergi. *L'axova*. Girona/Palamós: Universitat de Girona / Museu de la Pesca, 2003. 12 p.

PLA, Xavier; AGUILO, Anna. *La poètica de la banalitat; actes de la Jornada d'estudi Cinquanta anys d'«El carrer estret»*. Girona: Universitat de Girona, 2003. 69 p.

PUIG, Jordi; ROIG, Sebastià. *Dalí: el triangle de l'Empordà*. Barcelona: Triangle Postals, 2003. 231 p.

REIG, Ramon. *Una visió transparent d'aquest país*. Figueres: Ajuntament, 2003. 179 p.

RIEGO, Bernardo. *Impresiones: la fotografia en la cultura del siglo XIX*. Girona: CCG/Ajuntament, 2003. 175 p.

ROIG, Sebastià; SOLDEVILLA, Joan Manuel. *Historietes amb D. O. Empordà*. Figueres: Museu del Joguet de Catalunya / Universitat de Girona, 2003. 22 p.

ROJO TORRECILLA, Eduardo. *Las reformas laborales del nuevo milenio*. Barcelona: Associació Catalana de Luslaboralistas, 2003. 341 p.

SABATÉ, Flocel. *Cerimònies fúnebres i poder municipal a la Catalunya baixmedieval*. Barcelona: Dalmau, 2003. 76 p.

El patrimoni de Lladó

TREMOLEDA, Joaquim; MINOBIS, Pep i MINOBIS, Berto.

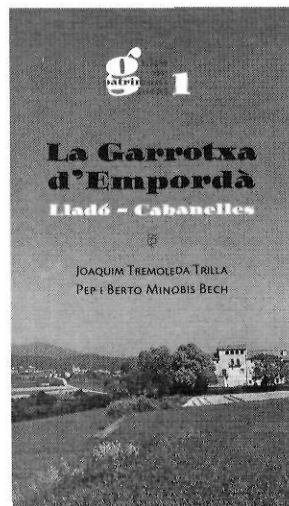
La Garrotxa de l'Empordà. Lladó - Cabanelles.

Guies de Patrimoni Local 1. Diputació de Girona. Girona, 2003.

La Guia de la Garrotxa de l'Empordà, de Joaquim Tremoleda i Pep i Berto Minobis amb il·lustracions de Martha Ros i fotografies de Josep Algans, és el primer volum d'una nova sèrie monogràfica impulsada per la Diputació de Girona, Guies del Patrimoni Local. En aquesta encetada col·lecció es pretén mostrar al lector una visió integral del patrimoni que inclou, per tant, el natural i el cultural, en un marc territorial que supera l'estrictament municipal per abastar una àrea quelcom més gran però cohesionada des del punt de vista històric i geogràfic, en aquest primer cas dedicat a Lladó i Cabanelles.

El text, enriquit amb nombrosíssimes dades documentals, va acompanyat d'un exhaustiu reportatge fotogràfic i d'il·lustracions diverses. Espectacular és la panoràmica del poble de Lladó amb el nevat Canigó al fons que podem trobar al capítol de situació. També clars i ben treballats són els diferents mapes i plànols de les esglésies descrites que complementen el text.

L'estructura del llibre compleix l'objectiu d'inte-

grar el patrimoni natural i cultural. Així, després del breu capítol de situació ja passem al dedicat al patrimoni natural, on es fa un repàs exhaustiu de les característiques més importants de la vegetació i la fauna local. La següent síntesi històrica i econòmica, que també inclou un apartat dedicat al poblament, ens permet introduir-nos més fàcilment en el que considerem l'element central del llibre, el patrimoni cultural. És destacable el fet que la descripció no només se centri en l'arqueològic o monumental, sinó també en tot aquell patrimoni que anomenem intangible: festes, romeries, folklore i tradicions populars. Aquest extens capítol es tanca amb un recull de diversos personatges que han destacat en el camp de la religió, ciència, literatura i pintura. El llibre culmina amb quatre itineraris, dos a peu i dos amb cotxe, que han de

permetre aprofundir la lectura prèvia.

En definitiva, en un moment en el qual hi ha un intens debat sobre el model de territori, aquest llibre, i per extensió la sèrie, ens permetran conèixer més el patrimoni d'aquestes terres i, per tant, garantir-ne millor la seva preservació.

Josep Burch

El destí del mite

PUIG, Jordi (fotografies), ROIG, Sebastià (textos).

Dalí. El triangle de l'Empordà.

Triangle Postals, Sant Lluís (Menorca), 2003. 231 pàgines.

Qualsevol mite prou sòlid té el seu regne particular, on els fets i les gestes increïbles es fan reals i assumibles i només s'entenen circumscrites en aquest espai. Què seria del bandoler o resistent —com vulgueu— Serralonga sense el paisatge esquerp de les Guílleries? I d'Ulisses, el símbol etern del viatger, sense el paisatge fantàstic i alhora real de la Mediterrània, en la seva passejada virtual pels territoris on els grecs van comerciar i bastir la civilització occidental? Això mateix succeeix amb Salvador Dalí i la geografia lunar de llum, aigua, roca i somni de Cadaqués, sense l'estirabot permanent del Teatre-

Museu i la combinació del *kitsch* més tronat i la imaginació més desbordant que nia a Portlligat?

El triangle de l'Empordà, les arestes de Figueres, Portlligat i Púbol conformen aquesta terra sorprenent on el pintor empordanès torna a reviuire a través dels objectes i els paisatges que va estimar. Aquest llibre de fotografies va molt més enllà de la simple guia visual del triangle dalinià. El fotògraf empordanès Jordi Puig extreu, sobretot a Figueres, una ànima inèdita i atractiva, bastida en la passejada pel mercat setmanal, per les seves botigues i espais viscuts per l'artista fill de notari. Alhora, descobrim a Portlligat i Púbol les ànimes ocultes de Salvador i Gala, emplaçades en els racons ocults de les estances, encaixats a la pedra i la decoració. Per la seva banda, el periodista Sebastià Roig enceta cada capítol amb una descripció acurada i informativa de cada aresta i de la vida del pintor, amb la seva prosa amena i alhora treballada. Roig té molta sort i l'aprofita. Rebla el clau de la seva admiració personal per l'artista amb el millor regal que li poden fer a un mitòman: descriure el seu territori mític. Un espai de somni, elàstic i fugaç, que pren la consistència real d'un altre mite, l'empordanès, un país que ha construït l'imaginari català molt més que qualsevol altra cos-

mogonia de casa nostra. Potser perquè, com diu el refrany, som fills del seny i la rauxa. Però diu la llegenda que els empordanesos ho són més del segon paràmetre que no pas del primer. En qualsevol cas, Dalí ja s'ha fusionat amb el seu paisatge: el destí del mite.

Moisés de Pablo

L'escriptura en pergami, el record d'una època

PONS I ESPO, Margot.

El fons municipal en pergami de l'antiga universitat de Lloret de Mar.

Ajuntament de Lloret de Mar, 2002.

Sota els auspicis de la col·lecció Es Frares, l'Ajuntament de Lloret de Mar vol recopilar i salvaguardar els testimonis de la història de la vila amb la intenció de fer arribar aquest patrimoni cultural construït al llarg de generacions a la seva població. Prova d'aquest interès són les anteriors publicacions, com *La bòbila romana de Fenals (Lloret de Mar)* o el que es presenta en aquesta ocasió, *El fons municipal en pergami de l'antiga universitat de Lloret de Mar*.

Aprofitant la commemoració de «Lloret, mil anys» i amb el patrocini del professor Josep M. Pons Guri, l'Ajuntament de Llo-

ret de Mar va encarregar a Margot Pons l'edició del diplomari de la vila. Amb aquesta publicació es volia donar a conèixer com era Lloret durant l'època medieval, un període històric llunyà i a voltes oblidat que de mica en mica, i a través de diverses activitats, es va anar posant a l'abast dels lloretencs i lloretenques; destaca, per exemple, un cicle de conferències sobre història medieval que va convidar a Lloret de Mar alguns especialistes reconeguts.

El treball de Margot Pons consisteix en l'edició minuciosa i acurada dels pergamins del fons documental de l'antiga universitat de Lloret de Mar. I cal recordar de nou, tal com reiteren les presentacions del llibre signades per l'alcalde i el regidor de Cultura, que aquest treball neix i es realitza gràcies al gest desinteressat de Josep M. Coll i Robert, que entre el 2000 i el 2002 va fer entrega del fons documental

de l'antiga universitat a l'Ajuntament de Lloret, un gest que sens dubte facilita l'estudi de l'època medieval i moderna lloretenca.

Els documents editats en aquest diplomari són 67, el primer de 1346 i el darrer de 1640; cal dir doncs que no només són d'època medieval, sinó que predomina la documentació d'època moderna, sobretot del segle XVI. Dins d'aquest diplomari trobem documents de diverses tipologies, des de sentències arbitrals fins a vendes, èpoques, agnicions de bona fe, procures, etc. Podem llegir-hi, per exemple, sobre la construcció d'una torre per defensar-se dels turcs que desembarcaven a la costa, sobre l'edificació d'una nova església parroquial a l'indret de la Carbonera, o sobre diversos conflictes jurisdiccionals. Es tracta de diferents documents que fan parlar barons, castllans, jutges, gent del port, pagesos... lloretencs de tota condició els cognoms dels quals encara perviuen a la vila de Lloret.

L'edició completa dels pergamins, que fa del llibre una interessant i útil eina de consulta per als investigadors, es complementa amb la publicació de 18 facsímils que ensenyen, entre d'altres, al lector menys avesat com eren els contractes que signaven els seus avantpassats.

El treball conclou amb l'edició d'un document destacat: el diploma de 14

- SAGARRA, Josep Maria de [a cura de N. Garolera]. *Memòries I*. Barcelona: Edicions 3i4, 2003. 504 p.
- SARDÀ, Francesc. *Biologia, conservació i pesca de l'escamarlà a la Mediterrània*. Girona/Palamós: Universitat de Girona/Museu de la Pesca, 2003. 14 p.
- SARDÀ, Francesc. *La gamba, un recurs extraordinari*. Girona/Palamós: Universitat de Girona/Museu de la Pesca, 2003. 8 p.
- SIBILS, Àlex [et al.]. *Joan M. de Ribot i de Batlle*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2003. 109 p.
- SOLANA SOLANA, Miquel. *La gent de Palafrugell: població i migració del segle XV al segle XX*. Girona: Ajuntament/Diputació, 2003. 124 p.
- SUBIRÓS, Pep. *Sobre la felicitat i altres neguits*. Barcelona: DESTINDO, 2003. 240 p.
- SUNYER I CAPELLA, Jordi. *Blaugrana, vermell, verd i carbassa: el futbol a Sant Feliu de Guíxols: 1985-1999*. Sant Feliu de Guíxols/Girona: Associació Gaziel/Ajuntament/Diputació, 2003. 138 p.
- TARRÉS, Josep. *El poema de Pasqua*. Girona: Diputació, 2003. 103 p.
- TERMES, Josep; COLOMINES, Agustí. *Patriotes i resistents*. Barcelona: Base, 2003. 378 p.
- TREMOLEDA, Joaquim; MINOBIS, Pep; MINOBIS, Berto. *La Garrotxa d'Empordà: Lladó-Cabanelles*. Girona: Diputació, 2003. 153 p.
- VAYREDA, Marià. *Records de la darre-ra carlinada*. Barcelona: L'Avenç, 2003. 175 p.
- VEHÍ, Montserrat [et al.]. *Itinerari geològic per Caldes de Malavella*. Girona: Universitat de Girona, 2003. 34 p.
- VERDAGUER, Pere. *Diccionari del rossellonès*. Barcelona: Edicions 62, 2003. 336 p.
- VILADIU, Pau; SALA, David. *Miànigues*. Girona: Diputació/Caixa de Girona, 2003. 96 p.
- VILALLONGA, Mariàngela [traducció de Dolores Condom, Antoni Cobos, Narcís Figueras, Lluís Lucero i Daniel Ferrer]. *Dieta secret de Johannes Burckard*. València: 3i4, 2003. 519 p.

d'octubre de 1001 pel qual Ramon Borrell, comte de Barcelona, i la seva muller, Ermessenda, fan donació a Soniefred, vescomte de Girona, de l'alou de Lloret de Mar; el document que va permetre establir i celebrar el mil·lenari de Lloret. I no sols se'n publica la transcripció, sinó també el facsímil i una traducció lliure al català que posa a l'abast dels lloretencs i lloretenques un fet clau en la creació de la seva identitat i per a la seva història.

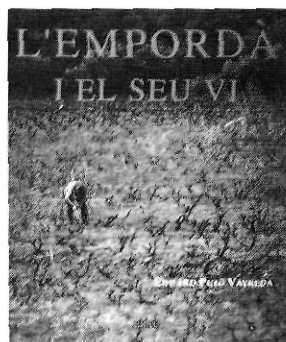
Anna Gironella Delgà
Brigit Nonó Rius

El gran llibre de la vinya empordanesa

PUIG VAYREDA, Eduard.
L'Empordà i el seu vi.
Fotografies de Francesc Guillemet.
Brau Edicions, Figueres, 2004.
118 pàgines.

Eduard Puig és un home not empordanès que s'adscriu a la penúltima generació. La seva vida pública l'ha ocupat en un doble vessant: l'enologia, amb més de trenta anys d'ofici, i la praxi ciutadana. L'acció abasta la política democràtica —ara en situació d'històric emèrit—, la docència universitària, l'exercici lliberal de la professió, la gestió pública, l'educació de

paladars, i un seguit de vinculacions amb l'associacionisme cultural. Conferenciant experimentat, presideix l'Institut d'Estudis Empordanesos i és l'*alma mater* de la Venerable Confraria de la Bóta de Sant Ferriol d'Empordà.

Tot i això, aquest activista està posseït per l'escriptura. Una de les seves vocacions és el periodisme. Ha conreat l'article d'opinió i la literatura d'observació. Del *coupage* entre vi i les lletres va elaborar unes excelses *Homilies de la Bóta* que apleguen els seus pregons per viles i ciutats de les dues Catalunyaes i fins més enllà.

L'Empordà i el seu vi ha estat tractat per l'autor contemporani que podia fer-ho millor, amb garantia i qualitat. Ens trobem davant un escriptor amb tremp que sap de què parla, i que coneix com pocs tots els ets i uts del fruit de la terra i del treball dels homes. Afortunadament, l'obra editada per Jenar Fèlix defuig l'estàndard del llibre objecte. El text es basteix

intel·ligentment, amb estil, dosis d'humor fi i la murrieria que caracteritzen l'autor. Diguem-ho tot: el darrer llibre d'Eduard Puig és quelcom més que un assaig de la vinya, és un compendi de cultura empordanesa.

D'altra banda, el fotògraf Francesc Guillemet ha fet un treball gens convencional. Reporta unes imatges creïbles, gens truculentes ni amanerades. Porten al paisatge real, sense falsificacions. Al capdavant, les fotografies i el text no entren en competència.

Nota de cata: Llenguatge viu enriquit amb la personalitat pròpia de la viticultura del país. Text llegidor, delicat, culte, senyoriol. Fotografies ben estructurades i respectuoses amb la terra i la gent que en viu. Disseny elegant, contundent i d'amplitud sensorial.

Eduard Puig afirma: «El vi de l'Empordà ens deixa als ulls la llum del país i al cor el sentiment d'amistat». Quelcom que ens han llegat per sempre amb fidelitat i emoció. Ara ens cal restar a l'expectativa del tractat de cuina comarcal que mig anuncia al llibre, tot i que insistim a reclamar-li unes memòries cíviqües amb aromes de garnatxa.

Carles Sapena

Una llarga experiència sardanística

Vademecum sardanistic

Gil i MEMBRADO, Tomàs
Col·lecció MOS, núm. XVI.
GISC, Girona, 2003.

Aquest nou volum de la col·lecció MOS (el XVI) recull ordenament les experiències i els coneixements del mestre Gil i Membrado sobre temes musicals a Catalunya. Una llarga experiència d'instrumentista, director i compositor d'unes 800 sardanes fa que les seves opinions resultin molt interessants i dignes de ser aprofitades per músics i per tots els aimants del nostre folklore.

No es tracta de cap autobiografia del mestre Gil, ni d'un treball didàctic exhaustiu sobre la composició o la instrumentació de les sardanes.

L'autor tampoc no ho ha pretès, sinó que ha volgut escriure en un recull bibliogràfic el que ell opina sobre el fet musical popular a Catalunya i especialment en l'àmbit que millor domina: la sardana.

Ens demostra un coneixement profund de la seva forma actual i ens presenta l'evolució històrica tant en la forma de ballar-la com en la composició de la cobla, i no amaga tampoc les seves idees sobre el futur d'aquesta nostra dansa popular.

Describeix les figures d'alguns dels compositors més estimats i dona detalls

de com s'han de tractar els actuals instruments en la composició, així com les tessitures i dificultats que presenten, especialment els del «rest de davant»: flabiol, tibles i tenores.

Hi trobem també menció dels «eterns» problemes dels balladors sobre com es comença i acaba en les diferents comarques; si s'han de ballar determinats moments amb els braços enlaire o a baix; si és o no correcte el nombre de tirades dels curts i dels llargs; si cal afegir-hi altres instruments als ja tradicionals de la cobla, etc.

Resumint, em sembla un llibre interessant que no pot faltar en la biblioteca particular de cap músic, ballador o aimant de la nostra dansa tradicional.

Josep Viader i Moliner

La protecció del patrimoni fotogràfic

Imatges de l'Empordà.

Dos CD: l'Alt Empordà i el Baix Empordà.
IEFC, Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya.
Barcelona, 2003.

L'IEFC (Institut d'Estudis Fotogràfics) va néixer el 1972 com a associació cultural privada amb la intenció de dedicar-se a la salvaguarda del patrimoni

fotogràfic de Catalunya. Des d'un bon principi l'institut s'havia proposat dos objectius, d'una banda ensenyar la tècnica fotogràfica i de l'altra protegir i promoure material fotogràfic que estava en perill de desaparèixer. Per tal d'acomplir amb el segon objectiu, i després de cinc anys de camí de l'institut, es va crear l'Arxiu Fotogràfic, des d'on s'han realitzat encomiables tasques de recuperació de material fotogràfic que, de no haver estat per la seva actuació, s'hauria perdut irremissiblement. Actualment l'Arxiu de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya disposa d'unes 735.000 imatges (18.000 digitalitzades), de les quals 683.400 són negatius, 12.000 diapositives i 40.000 positius que abracen des de final del segle XIX fins avui.

Acomplets els objectius inicials –consolidació de la institució i recuperació del patrimoni fotogràfic–, els quedava donar difusió del material dipositat. Aquesta actuació, iniciada recentment, s'està fent mitjançant l'edició de CD per zones geogràfiques. Fins al dia d'avui n'han editat tres, el primer va ser *Imatges del Vallès Oriental* (maig 2001), el segon *Imatges de les Illes Balears* (també de 2001), mentre que el darrer ha estat *Imatges de l'Empordà* (2003), que inclou dos CD, un per a l'Alt Empordà i l'altre per al Baix Empordà.

Tots disposen d'unes característiques comunes: una pàgina de presentació, una breu biografia dels autors de les imatges seleccionades i un mapa comarcal per situar els municipis representats. Per visualitzar les imatges només cal posar el cursor sobre el lloc que ens interessa i clicant-hi al damunt s'aconsegueix la relació o índex de les vistes de la població. Els CD no estan a la venda, l'IEFC els facilita a institucions interessades i normalment canalitza la distribució de les seves edicions a través dels consells i dels arxius comarcals.

Fins ara els fotògrafs dels quals s'han presentat imatges són Merletti (Torí 1860-Barcelona 1943), Monteys (Barcelona), Plascencia (Barcelona 1906-1988), Roisin (Paris 1876-1943), Terradas (Barcelona 1883-Madrid 1950) i Thomas (1852?-1910).

En relació al CD de l'Alt Empordà, s'hi presenten imatges de Cadaqués, el Port de la Selva, Figueres, la Jonquera, Llançà, Portbou, Roses i Terrades, i en el del Baix Empordà n'hi trobem de la Bisbal, Begur, Calella, Calonge, Llafranc, Tamariu, Palamós, Santa Cristina d'Aro, Sant Feliu de Guíxols i Torroella de Montgrí (l'Estartit).

Inés Padrosa Gorgot

